



**Najwyższa Izba Kontroli  
Delegatura w Olsztynie**

Olsztyn, dnia 24 marca 2011 r.

**Pan  
Dariusz Walerzak  
Dyrektor Aresztu Śledczego  
w Olsztynie**

P/10/013; LOL-4100-04-01/2011

**Wystąpienie pokontrolne**

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli<sup>1</sup> zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie skontrolowała prawidłowość wykonania planu finansowego w 2010 r. w Areszcie Śledczym w Olsztynie (dalej „Areszt”), w ramach kontroli wykonania budżetu państwa w 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 11 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do treści art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację planu finansowego Aresztu. Podstawą pozytywnej oceny była prawidłowa realizacja dochodów i wydatków, wiarygodność ksiąg rachunkowych oraz zgodność danych ujętych w rocznych sprawozdaniach budżetowych z ewidencją księgową.

1. Plan finansowy Aresztu na rok 2010 r. zakładał dochody i wydatki w kwotach odpowiednio 106 tys. zł i 14 024,6 tys. zł. W trakcie roku budżetowego, Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej w Olsztynie, stosownymi decyzjami zmniejszył plan dochodów do kwoty 96,5 tys. zł (o 9,0 %) oraz zwiększył plan wydatków do kwoty 14 568,4 tys. zł, tj. o 3,9 %.

---

<sup>1</sup> (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.)

W zakresie budżetu środków europejskich plan finansowy Aresztu, ustalony przez jednostkę nadrzędną, zakładał wydatki w kwocie 144,7 tys. zł. W trakcie roku wydatki w tym planie zostały zwiększone do 218,8 tys. zł, tj. o 51,2 %.

2. Uzyskane dochody w kwocie 189,9 tys. zł były wyższe od zaplanowanych o 89,9 %. Dominujące źródła dochodów stanowiły wpływy ze sprzedaży składników majątkowych – 69,8 % oraz wpływy z najmu – 22,0 %. Sprzedaż składników majątkowych poprzedzona była ich wyceną przez rzeczoznawcę i dokonana została w drodze przetargu. Pobrane dochody terminowo przekazywano na rachunek budżetu państwa. W badanym okresie w Areszcie nie wystąpiły przedawnienia należności z tytułu dochodów, a w dwóch przypadkach umorzenia należności dokonane zostały po otrzymaniu postanowień komorników o bezskuteczności egzekucji.
3. Wydatki w 2010 r. wyniosły 14 566,3 tys. zł i stanowiły 99,91 % planu po zmianach. W trakcie roku budżetowego plan finansowy był zmieniany 22 decyzjami Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Olsztynie, w wyniku czego został zwiększony o 543,8 tys. zł (3,9%). W ocenie NIK, wszystkie zmiany w planie wydatków były celowe i wynikały z konieczności jego dostosowania do aktualnych potrzeb Aresztu. Kwoty poniesionych wydatków nie przekroczyły limitów określonych w planie finansowym po zmianach, a niewykorzystane środki w kwocie 2 089,91 zł zostały w obowiązującym terminie zwrócone na rachunek jednostki nadrzędnej.

Największy udział w strukturze wydatków stanowiły:

- wynagrodzenia z pochodnymi – 8 728,3 tys. zł (59,9 %),
- zakup energii – 885,6 tys. zł (6,1 %),
- zakup materiałów i wyposażenia – 877,8 tys. zł (6,0 %).

Stan zobowiązań Aresztu na 31.12.2010 r. wyniósł 387,2 tys. zł i były to zobowiązania niewymagalne. Z ogólnej kwoty zobowiązań, 127,5 tys. zł (32,9 %) stanowiły zobowiązania związane z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym pracowników oraz pochodnymi od tego wynagrodzenia (§§ 4040, 4110 i 4120).

W 2010 r. Areszt, z przestrzeganiem procedur prawa zamówień publicznych, udzielił dziewięciu zamówień, finansowanych ze środków budżetowych na łączną kwotę 1 989,1 tys. zł. Kontrola wykazała, m.in., że:

- udzielanie zamówień poprzedzone było, ustaleniem szacunkowej wartości netto zamówień publicznych na dostawy, usługi i roboty budowlane,
- do przeprowadzenia postępowań powołana była komisja stała,

- postępowania przeprowadzone zostały w oparciu o specyfikacje istotnych warunków zamówienia.

Ustalono, że Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Olsztynie (OISW) użytkuje nieodpłatnie pomieszczenia w budynku będącym w trwałym zarządzie Aresztu. Do października 2007 r. Areszt przekazywał do OISW informację dotyczącą kosztów ponoszonych na działalność Inspektoratu, w tym m.in. kosztów materiałów biurowych, paliwa, środków czystości, mediów, usług telekomunikacyjnych i pocztowych, napraw i konserwacji, o które następnie pomniejszono koszty ponoszone przez Areszt. Pismem z dnia 16.11.2007 r. Dyrektor Generalny Służby Więziennej przekazał Dyrektorowi Okręgowemu Służby Więziennej Olsztynie, do wiadomości i stosowania, pismo Dyrektora Departamentu Budżetu Państwa w Ministerstwie Finansów, stanowiące podstawę do zaniechania obciążania OISW kosztami związanymi z użytkowanym budynkiem. Po tym terminie Areszt zaprzestał w ogóle informować OISW o kosztach poniesionych na jego rzecz. Nie pomniejszał też swoich kosztów o te wydatki.

W ocenie NIK, brak dokonywania rozliczeń innych kosztów ponoszonych przez Areszt na rzecz OISW, np. obsługi transportowej, materiałów biurowych, usług pocztowych i telefonicznych, wynagrodzeń pracowników realizujących zadania OISW, stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości<sup>2</sup>, zgodnie z którym, w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami.

4. W wyniku analitycznego przeglądu ksiąg rachunkowych, przeprowadzonego na pełnym zbiorze zapisów księgowych (39 180) oraz badania losowo dobranej próby 231 dowodów źródłowych (dotyczących wydatków na łączną kwotę 2 001,4 tys. zł, tj. 13,7 % ogółu wydatków) stwierdzono, że w księgach zaewidencjonowane były zdarzenia, które faktycznie miały miejsce, a kwoty zaksięgowanych operacji wynikały z dowodów źródłowych stanowiących podstawę księgowania. Wszystkie analizowane dokumenty były sprawdzone pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzone do wypłaty, zgodnie z przyjętymi w Areszcie zasadami rachunkowości. W 5 przypadkach w dowodach księgowych o łącznej wartości 17 667,54 zł, stwierdzono błędy formalne polegające na niewłaściwym nanoszeniu korekt (4 dowody) oraz nieprawidłowym opisie operacji w dzienniku, co przy założonym 5% poziomie ryzyka statystycznego, nie miało

---

<sup>2</sup> Dz. U z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.

wpływu na ocenę końcową. Kontrola wykazała jednak, że wśród 39180 zapisów w dzienniku, wystąpiły nieprawidłowości polegające na tym, że:

- osiem zapisów miało niewłaściwą sekwencję dat, tj. data dowodu była wcześniejsza od daty operacji gospodarczej,
- w 381 przypadkach występowała nieciągłość numeracji zapisów, łącznie brakowało 3 580 numerów identyfikacyjnych.

Biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonych badań kontrolnych, NIK wydaje opinię pozytywną, zarówno w zakresie zgodności (poprawności formalnej dowodów księgowych, kompletności i poprawności w zakresie kontroli bieżącej i dekretacji oraz poprawności formalnej zapisów w ewidencji księgowej), jak i wiarygodności ksiąg rachunkowych Aresztu (prawidłowości zapisów wartości transakcji, okresu księgowania, ujęcia na kontach syntetycznych i analitycznych, w tym podziałkach klasyfikacji budżetowej).

4. Ustalenia kontroli w zakresie inwentaryzacji rocznej wykazały, że została ona przeprowadzona w terminach oraz w sposób określony w zarządzeniu Dyrektora Aresztu. Inwentaryzacją objęto: spis z natury środków pieniężnych, uzgadnianie sald oraz weryfikację wartości niematerialnych i prawnych. Inwentaryzacja sald drogą weryfikacji potwierdziła poprawność i rzetelność kwot zaksięgowanych na analizowanych kontach. Uwagi kontroli dotyczą tylko poprawek w arkuszach spisowych, które nie spełniały w pełni wymogów art. 25 ustawy o rachunkowości, gdyż brak było daty ich dokonania, a przy inwentaryzacji paliwa w zbiornikach pojazdów samochodowych, w sprawozdaniach poszczególnych zespołów, nie podano metody obliczenia jego stanu.
5. Roczne sprawozdania budżetowe Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych, Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa i Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń oraz Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych, sporządzono terminowo i rzetelnie, a dane wykazane w sprawozdaniach jednostkowych i zbiorczych były poprawne pod względem formalno-rachunkowym i zgodne z ewidencją księgową.
6. Pozytywnie ocenia się wykorzystanie przez Areszt środków europejskich w kwocie 207,4 tys. zł, tj. 94,8 % planu. Niewykorzystana kwota wyniosła 11,4 tys. zł i wynikała ze zmniejszenia liczby uczestników jednego kursu i obniżenia jego ceny przez usługodawcę. W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL), realizowano trzy projekty m.in. służące podniesieniu kwalifikacji zawodowych osób pozbawionych wolności oraz przygotowaniu ich do powrotu na rynek pracy po zakończeniu odbywania kary.

Pracownicy obsługujący POKL byli odpowiednio przygotowani w zakresie wdrożenia nowego systemu przepływu środków europejskich. Środki te ewidencjonowano na wyodrębnionych kontach, rozliczano terminowo i bez opóźnień regulowano zobowiązania związane z realizacją projektów.

7. Ponadto kontrola wykazała, że:

- terminowo rozliczano wadium, księgowane na rachunku sum depozytowych, które było wnoszone przez oferentów przystępujących do każdego z trzech przetargów na sprzedaż składników majątkowych Aresztu,
- Areszt nie ponosił kosztów związanych z likwidacją gospodarstwa pomocniczego – zakładu remontowo-budowlanego, który funkcjonował w jego strukturze organizacyjnej. Jednostka ta na podstawie zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z 29.11.2010 r. weszła w skład Podlaskiej Instytucji Gospodarki Budżetowej BIELIK.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) Podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie w programie komputerowym, stosowanym w księgowości, wad polegających na nie zapewnieniu ciągłości numeracji.
- 2) Rozliczanie zgodnie z przepisami art. 6 ust. 1 ustawy o rachunkowości, poniesionych przez Areszt kosztów na rzecz OISW niezwiązanych z utrzymaniem pomieszczeń zajmowanych na jego potrzeby.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków zawartych w niniejszym wystąpieniu bądź o działaniach podjętych w celu realizacji tych wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

*Z poważaniem*